

موقفنامه جامعه مدنی افغانستان
در پیوند به پروسه آشتی و مصالحه
فبروری ۲۰۱۸ مطابق به حوت ۱۳۹۶، کابل

مقدمه:

دستیابی به صلح عادلانه و پایدار، یکی از معیاری‌های حیاتی برای رسیدن به دموکراسی و توسعه همه جانبه در افغانستان می‌باشد. ما از روند صلحی که دستاوردهای دموکراتیک مان را از ما نگیرد، حمایت می‌کنیم. روند مصالحه و صلح، باید به عوامل ریشه‌یی خشونت‌های دوامدار در افغانستان بپردازد.

ما نماینده گان جامعه مدنی افغانستان، با باور به این هدایت الهی که الصلح خیر، با درنظر داشت اینکه پروسه مصالحه، آشتی و صلح جامع، باز و مردم محور یکی از شروط اساسی ختم جنگ و تامین صلح و امنیت عادلانه و پایدار در افغانستان میباشد؛ و اذعان میداریم اینکه صلح در صورتی میتواند ماهیت ملی خویش را حفظ کند که برای تمام اقشار جامعه افغانستان فرصت‌های برابر برای زندگی بهتر و برخورداری از امکانات را فراهم سازد.

ما، برین باور هستیم که روند کنونی صلح و مصالحه از غنای علمی و مطالعات کافی برخوردار نبوده و نگرانی‌ها و خواست‌های مردم، به ویژه قربانیان جنایت‌های جنگی و ضدبشری درنظرگرفته نشده است. جامعه مدنی، برای رسیدن به صلح فراگیر، بر اهمیت تحقیقات علمی و دریافت دیدگاه‌های همه شهروندان کشور در زمینه، تاکید می‌ورزد.

جامعه مدنی افغانستان فساد را یکی از عوامل جنگ دانسته و باورمند است که مبارزه علیه فساد باید مستقل غیر سیاسی و نهادینه شود و برای رسیدن به ثبات در کشور نیاز است زیرساخت‌های حکومتمداری مدرن عرضه خدمات از طریق نهادهای سکتوری و تامین عدالت از طریق نهادهای عدلی و قضایی جدی گرفته شود.

مشکلات موجود بر سر راه تامین امنیت و تحقق صلح فراگیر روز به روز افزایش یافته و هر روز از این مرز و بوم قربانی می‌گیرد و حادثات اخیر در شهرهای کلان مخصوصا کابل نگرانی‌های تمام شهروندان را افزایش یافته است. با درک اینکه حکومت افغانستان و جامعه جهانی تلاش‌های متعدد و خستگی‌ناپذیری برای تامین امنیت و صلح انجام داده اند جامعه مدنی افغانستان به زعم خویش از تمام این تلاش‌ها قدردانی مینماید اما مطمینا برای حل مشکلات کنونی ساختارهای مختلف برای تحقق صلح باید یکجا عمل نموده تا باشد که صلح در افغانستان در حد آرزوی دست نیافتنی نمانده و در آینده ای نزدیک شاهد همه شمول شدن آن باشیم.

دیدگاه: جامعه مدنی افغانستان، مشارکت همه اقشار جامعه، بویژه زنان، جوانان و قربانیان را در رده‌های تصمیم‌گیری، برنامه ریزی، اجرا، نظارت و ارزیابی روند صلح و ادغام مجدد، یک امر ضروری می‌پندارد. ما جهت کاهش شکاف موجود میان ملت و دولت خواهان حضور فعال نماینده‌گان جامعه مدنی، احزاب سیاسی، قربانیان، زنان و جوانان در تشکیلات پالیسی ساز و اجرایی؛ مانند شورای عالی صلح و نماینده‌گی‌های ولایتی آن می‌باشیم و یک بار دیگر بر اهمیت صلح عادلانه، فراگیر و پایدار، در سایه قانون اساسی کشور، تاکید می‌نماییم. بر همین مبنا، ما باورمند هستیم که هر گونه مذاکره غیر علنی و غیر شفاف مخصوصا بدون حضور و مشارکت واقعی زنان که بر مبنای حسابدگی و عدالت نباشد، منجر به صلح پایدار نمی‌گردد.

طرح‌ها و سفارشات نهادهای مدنی افغانستان

جامعه مدنی افغانستان کم کاری‌ها و نارسایی‌ها و عدم نتیجه بخش بودن تلاش‌هایی که در رابطه با صلح صورت می‌گیرد را نگران کننده دانسته و این همه را نشات گرفته از مشکلاتی همچون کم رنگ و سمبولیک بودن نقش زنان در تصمیم گیری‌های صلح، تداخل وظیفوی میان شورای امنیت و شورای عالی صلح، مشخص نبودن مراجع مذاکره کننده با مخالفین

و غیره میداند که بدون اصلاحات عمیق و گسترده اداری و اصلاح و تقویت نهادهای عدلی و قضایی کشور ناممکن خواهد بود.

صلح بدون اصلاحات لازمه عمیق و گسترده و فراهم سازی دسترسی مردم به حداقل عدالت در روستاها و محلات امکان پذیر نیست؛ و جنگ افغانستان در کنار عوامل داخلی عوامل متعدد منطوقی و جهانی دارد، و بدون پرداختن به عوامل منطوقی و جهانی دسترسی به صلح و مصالحه در افغانستان امر خیلی دشوار و بعید میباشد.

شورای عالی صلح که در حال حاضر مامور فعالیت های اصلی در زمینه تامین مصالحه و صلح است از ترکیب نگران کننده (عدم تخصص اکثریت اعضا و عدم بیطرفی ایشان به عنوان میانجی) برخوردار میباشد. جایگاه فعال زنان در این شورا به سطح ملی کمرنگ بوده و حضور فعال نمایندگان جامعه مدنی، متخصصین و جوانان خالی میباشد؛ و همچنان با بیان این نکته که از اظهارات اکثر نماینده گان شورای عالی صلح بر می آید که آنان فاقد یک تحلیل واحد و دید روشن و ستراتیژیک مبتنی بر واقعیت های افغانستان و ابعاد منطوقی در پیشبرد روند مصالحه و صلح میباشند؛ کارکردهای شورای عالی صلح از شفافیت لازم برخوردار نیست. جامعه مدنی افغانستان، پیشنهادات، سفارشات و دیدگاه های زیر را با اجماع کلی در قبال پروسه جاری مصالحه، آشتی و صلح در کشور طرح نموده و خود را در تطبیق و تحقق آنها متعهد میدانند. صلح عدالت محور یک برنامه و هدف ملی است، بنابراین نباید قربانی منافع حلقه های خاص گردد.

1. حکومت نباید پروسه مصالحه و صلح را به یک ابزار سیاسی برای تمرکز قدرت در دست حلقه و گروهی خاص ایدیولوژیک، قومی، قبیله ای، جنسیتی، و امثال آن تبدیل کند.
2. اطلاع رسانی از برنامه های شورای عالی صلح به مردم از طریق مجالس مستقیم در قریه ها، ولسوالی ها، مراکز ولایات و شهرهای بزرگ صورت گیرد و همچنین آگاهی دهی از طریق رسانه های جمعی که اکنون خیلی اندک بوده بهبود و افزایش یابد.
3. برای هماهنگی بیشتر میان شورای عالی صلح و شورای ملی افغانستان جامعه مدنی می خواهد تا تمام تصامیم شورای عالی صلح بعد از موافقت شورای ملی به اجرا گذاشته شده و همچنان نقش شوراهای ولایتی نیز در تصمیم گیری های کمیسیون های ولایتی این شورا افزایش یابد.
4. نهادهای جامعه مدنی افغانستان اظهارات نمایندگان شورای عالی صلح را مبنی بر اصل دادن امتیازات بلاقید و شرط به طالبان و دیگر گروه های مسلح مخالف دولت مایه نگرانی شدید میدانند. ما خواهان آن هستیم که بر سر دست آورد های مدنی ۱۶ سال گذشته اعم از قانون اساسی، حقوق زنان، آزادی بیان و آزادی رسانه ها، و دیگر کلیه آزادی های مدنی، سیاسی و اقتصادی معامله صورت نگیرد.
5. حکومت افغانستان، متحدان بین المللی افغانستان و شد و اعلا صلح بر ابعاد نظامی و سیاسی مصالحه تاکید میکنند در حالیکه تامین صلح پایدار در افغانستان نیازمند توجه جدی و ملموس به ابعاد اقتصادی، آموزشی، اجتماعی و فرهنگی مسئله که صلح پایدار را تضمین میکند میباشد.
6. ما خواهان ایجاد میکانیزم نظارتی جامعه مدنی و رسانه ها در سطوح مختلف از اقدامات شورای عالی صلح میباشیم.
7. ما خواهان آن هستیم تا جهت سنجش و آگاهی بهتر از نظریات، نگرانی ها و خواست های شهروندان در مورد پروسه جاری مصالحه، آشتی و صلح یک آسیب شناسی عمومی در سطح افغانستان از تمام اقشار و گروه های کشور و در مشوره با نهادهای جامعه مدنی در زودترین فرصت از طرف یک یا چند نهاد معتبر ملی و بین المللی صورت گیرد تا به عنوان اساس فعالیت های پروسه صلح قرار گیرد.
8. از دولت افغانستان می خواهیم تا به منظور بلند رفتن میزان اعتماد و اطمینان مردم در انتصاب افراد به پست های مهم شورای عالی صلح و نهاد های پیش برنده صلح سابقه حقوق بشری اف را و نهادهای و ر دینانو بر پی قرار دهد.

9. از تمام مقامات نهادهای بین المللی در افغانستان و بیرون از افغانستان می‌خواهیم تا تنها با نشست و بحث با مقامات دولتی و اعضای شورای عالی صلح یا گروه های شورشی/تروریستی اکتفا نه نموده و در تمام موارد با فعالین و نمایندگان جامعه مدنی افغانستان مشوره نموده و نظر ایشان را نیز بگیرند.
10. آزادی بیان هیچ گاهی نباید در فرآیند صلح مورد معامله قرار بگیرد و همچنین نباید به عنوان بهانه ای برای مبارزه با تروریسم محدود گردد.
11. اطلاعات تازه و جدید در مورد هر بخش از فرآیند صلح باید بر مبنای بند سوم ماده پنجاهم قانون اساسی که حق دسترسی رسانه ها و مردم به اطلاعات است به دسترس رسانه ها و نتیجتا به دسترس مردم افغانستان قرار بگیرد.
12. جامعه مدنی خواهان آن است که اصلاحات عدلی و قضایی و حکومتداری نباید تحت شعاع جنجال های سیاسی قرار بگیرد.
13. دولت برای بود و باش عودت کنندگان باید محل سکونت مناسب تهیه دیده و از اماکنی که در طول مدت منازعات را میان باشندگان اصلی منطقه و عودت کنندگان ایجاد میکند خودداری نمایند.

14. نقش زنان:

- جامعه مدنی خواستار تخصیص حداقل ۴۰ فیصد بودجه برنامه صلح و مصالحه به زنان میباشد و همچنان ما خواهان این هستیم که حداقل ۴۰ درصد کرسی ها در سطح برنامه ریزی های ملی به زنان اختصاص یابد.
- جامعه مدنی خواهان تهیه میکانیزم حمایتی برای زنان و کودکان در حالت جنگ میباشد.
- نقش زنان در پروسه صلح افغانستان همواره نقش کمیته بوده و و انمود شده که زنان باید جزو پروسه صلح در افغانستان باشد. جامعه مدنی افغانستان خواستار سهم بیشتر زنان آگاه در مسایل صلح و امنیت ملی در سطوح تصمیم گیری میباشد.
- ما خواهان حضور فعال و نقش زنان در پروسه صلح به سطح ملی منطقه و بین المللی هستیم و خواهان توجه بیشتر به اشتراک معنادار زنان روستائین و دختران میباشد.
- جامعه مدنی خواهان اشتراک بیشتر زنان در نشست های ملی و بین المللی پیرامون صلح و امنیت افغانستان میباشد.
- همچنان ما جامعه مدنی افغانستان خواهان حضور معنا دار و پررنگ زنان در نیروهای امنیتی افغانستان میباشد.

به امید تامین صلح عادلانه و پایدار در کشور!